

Rapport

Datum: 6 juli 2005

Rapportnummer: 2005/188

Klacht

Verzoeker klaagt over de wijze waarop ambtenaren van het regionale politiekorps Utrecht hem tijdens een verkeerscontrole op 13 augustus 2004 hebben bejegend.

Verzoeker klaagt er in dit verband met name over dat één van de politieambtenaren:

op arrogante wijze het gesprek tussen hem en een andere politieambtenaar, die weigerde zijn legitimatiebewijs te laten zien, heeft beëindigd met de mededeling : "zo dit is mijn legitimatie, nu heb je het gezien en ik wil jouw rijbewijs en kentekenpapieren hebben" en verder "ik ben nu je aanspreekpunt en je hebt je papieren nu te geven", althans woorden van gelijke aard en/of strekking;

op zijn vraag of deze gang van zaken normaal was, hem heeft meegedeeld: "je begint mij te irriteren en dat zou ik als ik jou was niet doen, dit is een verkeerscontrole en ik wil je papieren zien", althans woorden van gelijke aard en/of strekking;

hem heeft meegedeeld dat zijn rijbewijs was ingevorderd wegens het niet willen meewerken aan een verkeerscontrole;

zonder enige uitleg zijn papieren later aan hem heeft teruggegeven;

via de meldkamer navraag heeft gedaan naar hem;

hem heeft gevraagd of hij al was gekalmeerd;

heeft gezegd dat "het niet goed is om deel te nemen aan het verkeer als je zo opgefokt bent", althans woorden van gelijke aard en/of strekking.

Beoordeling

Algemeen

1. Op 13 augustus 2004 omstreeks 10:00 uur reed verzoeker met zijn auto op de A.-weg te Utrecht. Een politieambtenaar van het regionale politiekorps Utrecht, die ter plaatse met collega's een verkeerscontrole uitvoerde, hield verzoeker stil. Politieambtenaar H. vroeg verzoeker vervolgens zijn rijbewijs en kentekenbewijs te tonen. Verzoeker vroeg hem daarop of hij zich kon legitimeren. H. gaf aan dit niet te kunnen waarop verzoeker hem vroeg waarom niet. H. liep vervolgens van de auto vandaan waarop verzoeker het alarmnummer 112 belde om, naar zijn eigen zeggen, na te gaan of de betreffende politieambtenaar daadwerkelijk werkzaam was bij het regionale politiekorps Utrecht. Kort daarna kwam politieambtenaar Sx op verzoekers auto aflopen waarbij hij verzoeker zijn legitimatiebewijs toonde. Sx vroeg verzoeker zijn rijbewijs en kentekenbewijs te tonen. De lezingen over de wijze waarop dit gebeurde en wat er vanaf dat moment werd gezegd en

gedaan, lopen uiteen. In ieder geval is verzoeker uiteindelijk in de gelegenheid gesteld zijn weg te vervolgen aangezien er geen overtreding was geconstateerd.

2. Verzoeker is vervolgens direct doorgereden naar het politiebureau Overvecht te Utrecht alwaar hij in een gesprek met politieambtenaar B. zijn grieven heeft geuit over de gang van zaken tijdens de verkeerscontrole.

3. Per brief van 18 augustus 2004 diende verzoeker een klacht in bij het regionale politiekorps Utrecht. In die brief gaf verzoeker onder meer aan dat hij het niet juist vond dat politieambtenaar H. op 13 augustus 2004 niet in staat bleek zich te legitimeren. Verzoeker gaf aan het een lacune in de wet te vinden dat het niet kunnen legitimeren door een politieambtenaar niet strafbaar was gesteld. Verder merkte hij op dat politieambtenaar Sx hem tijdens de verkeerscontrole op onbeschofte wijze te woord had gestaan alsmede misbruik had gemaakt van zijn functie door verzoekers rijbewijs ten onrechte in te vorderen en via de meldkamer navraag naar hem te doen.

4. De korpschef van de politie Utrecht reageerde per brief van 24 augustus 2004 op de klacht van verzoeker. De korpschef liet daarin weten dat politieambtenaar B. tijdens het gesprek op 13 augustus 2004 verzoeker reeds zijn excuses had aangeboden voor het feit dat politieambtenaar H. zich tijdens de verkeerscontrole niet had kunnen legitimeren. Aangezien verzoeker in zijn brief uitdrukkelijk had laten weten geen prijs te stellen op persoonlijk contact met de politie, had geen klachtgesprek met verzoeker plaatsgevonden. De korpschef beschouwde de klacht van verzoeker met deze brief dan ook als afgedaan.

5. Verzoeker heeft zich vervolgens op 27 augustus 2004 tot de Nationale ombudsman gewend met het verzoek een onderzoek naar zijn klacht in te stellen. In reactie op deze brief liet de Nationale ombudsman verzoeker op 15 september 2004 schriftelijk weten dat naar de klachten van verzoeker geen onderzoek werd ingesteld omdat enerzijds de politie verzoeker reeds excuses had aangeboden voor het feit dat politieambtenaar H. zich niet had kunnen legitimeren en anderzijds omdat de Nationale ombudsman op grond van de Wet Nationale ombudsman niet bevoegd is een onderzoek naar een vermeend gebrek in de Nederlandse wetgeving in te stellen.

6. Per brief van 17 september 2004 reageerde verzoeker op de klachtafdoening van het regionale politiekorps Utrecht van 24 augustus 2004. Verzoeker gaf in zijn brief onder meer aan dat de politie zijn klacht ten onrechte had beperkt tot het niet kunnen legitimeren van een politieambtenaar. Zijn klacht had echter ook betrekking op het intimideren en het machtsmisbruik van de desbetreffende politieambtenaren.

7. In reactie op deze klacht liet de klachtcoördinator van de politie Utrecht verzoeker per brief van 27 september 2004 weten dat verzoeker zich, indien hij het niet eens was met de klachtafhandeling van de politie, met zijn klacht diende te wenden tot de Nationale ombudsman.

8. Op 29 september 2004 wendde verzoeker zich wederom tot de Nationale ombudsman met het verzoek zijn klachten over het machtsmisbruik, het treiteren en intimideren van de politie alsnog in onderzoek te nemen. De Nationale ombudsman verzocht verzoeker vervolgens op 2 december 2004 nog nadere informatie toe te sturen waarna werd besloten een onderzoek naar de klacht van verzoeker in te stellen.

9. In het kader van het onderzoek in deze zaak besloot de Nationale ombudsman tot het houden van een hoorzitting. Tijdens deze hoorzitting op 30 maart 2005 op het Bureau Nationale ombudsman zijn verzoeker, de gemachtigde van de korpsbeheerder en de drie betrokken ambtenaren, Sx, H., en B. gehoord.

10. Hieronder volgt een verkorte en zakelijke weergave - voor zover relevant voor het onderzoek - van de door een ieder tijdens de hoorzitting afgelegde verklaring.

10.1. De gemachtigde van de korpsbeheerder verklaarde op 30 maart 2005 tegenover twee medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman onder meer het volgende:

"De korpsbeheerder is ervan uitgegaan dat de klacht van de heer S. met het gesprek op 13 augustus 2004 met de heer B. naar tevredenheid was afgedaan. Er waren tijdens dat gesprek immers excuses aangeboden voor het niet kunnen legitimeren van een agent en er was handenschuddend afscheid van elkaar genomen. Het verbaasde de korpsbeheerder dan ook dat hij een klachtbrief van verzoeker ontving. Per brief van 24 augustus 2004 is op die klacht gereageerd. Daarin staat onder andere vermeld dat is gepoogd de klacht af te doen conform de interne klachtenregeling. Dit lukte echter niet omdat de heer S. in zijn brief had aangegeven geen gesprek te willen met de politie. Met de brief van 24 augustus 2004 is de klacht van verzoeker dan ook alsnog als afgedaan beschouwd."

10.2. De heer H., ambtenaar bij het regionale politiekorps Utrecht, verklaarde op 30 maart 2005 tegenover twee medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman onder meer het volgende:

"Ik weet nog dat ik op 13 augustus 2004 met twee collega's op de A.-weg in Utrecht een verkeerscontrole hield. Dit was bij een bushalte, op de kruising van de S.-straat met de A.-weg. Op een gegeven moment kwam de heer S. aanrijden. Hij kreeg een stopteken. Ik weet niet meer of mijn collega of ik dat stopteken heb gegeven. In ieder geval stapte ik op S. af. Ik heb hem vervolgens naar zijn rijbewijs, zijn kentekenbewijs en het APK-keuringsbewijs van zijn voertuig gevraagd. Hij pakte deze papieren maar overhandigde mij die nog niet. Hij vroeg mij naar mijn politielegitimatie. Ik had die echter niet bij mij. Ik had mijn legitimatie wel bij mij moeten hebben maar ik had die in mijn jas zitten of in mijn portemonnee die ik was vergeten. Vervolgens liep ik toen naar mijn collega Sx toe omdat ik wist dat hij zijn legitimatiebewijs wel bij zich had. Sx is vervolgens naar de auto van de heer S. toegelopen en heeft het gesprek van mij overgenomen. Ik heb er nog

wel bijgestaan maar ik heb niet meer met de heer S. gesproken.

Wij voerden een normale standaard verkeerscontrole uit; ter controle van autopapieren, het dragen van een gordel e.d. Wij waren op dat moment met zijn drieën. Wij waren allen geüniformeerd.

De heer S. is volgens mij vóór 12:00 uur stilgehouden. Ik durf dat echter niet met zekerheid te zeggen. De heer S. werd gewoon uit een rij auto's gehaald. Ik stond in eerste instantie alleen bij zijn auto. Volgens mij heb ik mijn collega Sx er op een gegeven moment bij geroepen omdat S. mij om mijn legitimatie vroeg en ik die niet bij mij had. Ik wist dat hij hem wel bij zich had. Ik weet dat Sx S. vervolgens naar zijn rijbewijs, kentekenbewijs en papieren heeft gevraagd. Die gaf de heer S. ook wel.

Ik weet dat S. ook nog de meldkamer heeft gebeld. De meldkamer heeft contact gezocht met ons en gevraagd wie er op de A.-weg stond bij een meneer die 112 belde. Wij hebben toen tegen de meldkamer gezegd dat wij dat waren. De meldkamer zei toen: oké, dan gaan wij de verbinding verbreken. Dit is vervolgens ook gebeurd.

De heer S. is ook nog bevraagd op HKD en openstaande boetes. Dit is een standaardprocedure en is dus ook in dit geval gebeurd. Meneer had niets. Hij kreeg dus zijn papieren terug en mocht zijn weg vervolgen.

Ik heb gehoord dat Sx tegen de heer S. heeft gezegd dat als hij echt gestresst was, hij wel een beetje rustig aan moest doen om deel te kunnen nemen aan het verkeer.

Ik vond dat de heer S. heel geëmotioneerd reageerde op mijn vraag om zijn papieren te laten zien, in de zin dat hij boos en geïrriteerd was. Ik vond dit niet echt een normale reactie, ik bedoel daarmee een reactie die normaal wordt gegeven. Normaal geven mensen gewoon hun rijbewijs en kentekenbewijs en zeg je daarop 'dank u wel'. De heer S. was duidelijk geïrriteerd en boos en vroeg gelijk om mijn legitimatie. Dat vond ik een beetje vreemd. Ik heb tegen S. gezegd dat ik geen legitimatie bij mij had en daarom mijn collega erbij zou halen. Ik kan me niet meer herinneren hoe S. hierop reageerde.

Mijn collega Sx kwam er toen bij staan, liet S. zijn pasje zien en nam het gesprek van mij over. Wat er precies gezegd is, weet ik niet.

Ik was op dat moment nog aspirant-agent. Ik zat nog in de opleiding. Volgens mij zat ik toen in de tweede stageperiode. Inmiddels heb ik mijn diploma gehaald.

Ik weet niet hoe S. reageerde op hetgeen Sx zei bij overname van het gesprek. Ik kan mij niet herinneren dat ik, of mijn collega, het autoportier van S. heb geopend. Ik weet niet meer of het autoraampje of het autoportier openstond op het moment dat ik S. aansprak. Als het raampje openstond, dan heb ik het portier niet geopend. Zo niet, dan misschien wel. Volgens mij is S. gewoon in zijn auto blijven zitten.

Voor zover ik mij kan herinneren heb ik Sx niet tegen S. horen zeggen "Zo dit is mijn legitimatie, nu heb je het gezien en ik wil jouw rijbewijs en kentekenpapieren hebben" of "Ik ben nu je aanspreekpunt en je hebt je papieren nu te geven". Hij heeft zoiets niet gezegd.

Volgens mij heeft hij ook niet gezegd dat S. hem begon te irriteren en dat hij dat niet moest doen.

Ik heb wel gehoord dat Sx het rijbewijs van S. heeft gevorderd. Dit is de standaardprocedure. Gezegd wordt: "mag ik uw rijbewijs" of "hierbij vorder ik uw rijbewijs". Ik heb hem dat niet horen zeggen, maar ik weet uit ervaring dat het wel zo gaat.

Aan het einde van het gesprek, net voordat S. wegreed, hoorde ik Sx tegen S. iets zeggen in de trant van of hij wel rustig was of zoiets. Ik weet niet meer precies wat hij zei, maar ik heb hem wel zoiets horen zeggen. Vervolgens is S. weggereden.

S. was geïrriteerd, boos en opgefokt. Het was natuurlijk niet goed van mij om mijn legitimatie niet bij mij te hebben, dat had ik wel moeten hebben, maar het had volgens mij ook op een andere manier kunnen worden opgelost.

U vraagt mij hoe ik wist dat S. naar de meldkamer belde. Ik kreeg opeens via de meldkamer de vraag wie er bij die meneer op de A.-weg stond. Dit ging via de portofoon.

Mijn collega heeft de gegevens van S. via de meldkamer opgevraagd. Ik weet niet of Sx op dat moment bij de auto van S. is blijven staan of even is weggelopen."

10.3. De heer Sx, ambtenaar bij het regionale politiekorps Utrecht, verklaarde op 30 maart 2005 tegenover twee medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman onder meer het volgende:

"Ik kan mij dit voorval met de heer S. nog goed herinneren omdat ik te maken kreeg met een burger die voor mijn idee exceptioneel gedrag vertoonde. Op die manier is mij dit voorval goed bijgebleven.

Op 13 augustus 2004 stonden wij op de kruising van de A.-weg met de S.-straat in Utrecht. Vanaf de S.-straat geldt een verplicht aangeven rijrichting. Wij stonden daar voor de controle van auto's die zich niet aan die verplichte rijrichting hielden en een gordelcontrole voor het verkeer dat van de A.-weg kwam. Dat was het doel van de controle. Ik was daar met twee collega's, waaronder H. Wij waren allen in uniform gekleed.

Het exacte tijdstip waarop S. is stilgehouden weet ik niet meer uit mijn hoofd. Ik meen dat het rond een uur of 11:00 is geweest. S. is niet door mij uit het verkeer naar de kant gehaald maar door mijn collega H. Ik weet dus niet waarom S. is stilgehouden. Ik weet wel dat hij niet van de S.-straat kwam dus er was geen overtreding geconstateerd.

De controlepost was ter hoogte van een bushalte. Mijn collega H. stond links van mij. Ik stond drie à vier meter verderop bij een andere personenauto. Rechts van mij stond mijn andere collega. Ik heb niets van het gesprek tussen S. en H. gehoord omdat ik op dat moment bezig was met een voertuigcontrole. Ik raakte bij dit voorval betrokken op het moment dat H. mij aansprak en vroeg of ik mijn legitimatie bij mij had. Hij heeft mij ook de reden uitgelegd, namelijk dat S. hem om zijn legitimatie had gevraagd maar dat hij die niet kon tonen. Ik zei dat ik mijn legitimatie wel bij mij had en liep op de auto van S. af. Ik meen dat de deur of het raam openstond, in ieder geval kon ik S. aanspreken. Ik zag in de auto de heer S. zitten die op dat moment mobiel aan het bellen was. Ik maak het vaker mee dat mensen tijdens een controle andere dingen gaan doen dan de controle zelf. Ik heb S. aangesproken en gezegd dat ik had begrepen dat hij een legitimatie wilde zien. S. gaf aan dat hij op dat moment geen tijd voor mij had omdat hij aan het bellen was. Ik ving het telefoongesprek op en kreeg daardoor in de gaten dat S. kennelijk 112 had gebeld. Ik hoorde hem zeggen dat hij er een extra agent bij wilde hebben. Op dat moment hoorde ik via mijn portofoon de meldkamer vragen welke collega's op de betreffende locatie stonden. Ik heb vervolgens mijn portofoon gepakt en gezegd dat wij dat waren. De meldkamer vroeg of wij de situatie onder controle hadden. Ik gaf aan dat er niets aan de hand was, maar dat ik geen contact kreeg met de heer S. omdat hij aan het bellen was. De meldkamer gaf aan dat zij de verbinding met hem zouden verbreken zodat ik het gesprek kon overnemen. Op dat moment zag ik aan de reactie van S. dat de meldkamer de verbinding had verbroken. Daarop zei ik nogmaals tegen S. dat ik had begrepen dat hij een legitimatiebewijs wilde zien waarna ik die van mij liet zien. Ik zag trouwens op de bestuurdersstoel het kentekenbewijs liggen, maar geen rijbewijs.

In ieder geval legde ik S. het doel van de controle uit, namelijk dat ik zijn rij- en kentekenbewijs wilde zien. S. viel over het punt dat mijn collega zich niet kon legitimeren. Ik heb toen voor de tweede keer gezegd dat het heel vervelend was dat dit niet was gebeurd. Ook heb ik gezegd dat hij nu mijn legitimatie had gezien, dat het een verkeerscontrole betrof en dat ik zijn rij- en kentekenbewijs wilde zien. S. kwam op mij heel emotioneel over en richtte het gesprek voornamelijk op het feit dat als wij hem vragen naar zijn rij- en kentekenbewijs hij dit à la minute moet laten zien en als hij vraagt om een legitimatie van een collega, dit nogal wat voeten in de aarde kon hebben, zoals in dit geval. Ik heb toen weer uitgelegd dat dit vervelend was en ik heb hem nog een keer het doel van de controle uitgelegd maar hij wilde zijn rijbewijs niet geven. Op dat moment heb ik gezegd dat ik het gevoel had dat hij de regie van de controle over ging nemen en dat ik zijn rijbewijs vorderde. Ik heb het rijbewijs toen gevorderd waarop ik het uiteindelijk ook heb gekregen. Er was eigenlijk niets aan de hand behalve dan het feit dat S. voor mijn gevoel heel emotioneel en overtrokken reageerde. Dit was voor mij aanleiding om via de persoons sleutel van S., bij de meldkamer navraag te doen. Ik heb het kenteken doorgegeven aan de meldkamer en gevraagd of er iets bekend was over de persoon die ik tegenover mij had. Daar is niets op teruggekomen. Daarop ben ik naar S. teruggelopen, heb hem zijn papieren teruggegeven en gevraagd wat er nu eigenlijk aan de hand was. Ik

heb hem ook gezegd dat hij geen bekeuring zou krijgen, dat het een routinecontrole was en gevraagd waarom hij zo emotioneel reageerde. Ik heb als reactie teruggekregen dat hij het niet eens was met de gang van zaken en een klacht wilde indienen tegen ons en dat hij daarom onze namen of dienstnummers wilde hebben. Die heb ik vervolgens gegeven.

Voordat hij vertrok heb ik hem gezegd, zoals ik dat wel vaker doe bij mensen die kennelijk overstuurd zijn, dat hij bij het weer deelnemen aan het verkeer in ieder geval moest opletten bij het wegrijden en enige kalmte moest bewaren. Op dat moment is S. weggereden.

U vraagt mij wie het autoportier heeft geopend. Ik weet dat S. het autoportier niet open heeft gedaan. Ik kan mij niet herinneren dat ik het portier heb geopend. Ik weet wel dat als het portier niet op slot zit, ik deze normaliter open.

U vraagt mij of ik tegen S. heb gezegd: "Zo dit is mijn legitimatie, nu heb je het gezien en ik wil jouw rijbewijs en kentekenpapieren hebben" en verder "Ik ben nu je aanspreekpunt en je hebt je papieren nu te geven". De context herken ik wel. Ik zal het echter wel anders hebben geformuleerd. Ik heb S. wel gezegd dat hij mijn legitimatie had gezien. Ik heb hem het doel van de controle uitgelegd en hem vervolgens om zijn papieren gevraagd. Ik kan mij niet meer exact herinneren wat ik precies heb gezegd. Mocht het zo zijn dat ik iets heb gezegd in de trant van dat ik zijn aanspreekpunt was, dan heb ik daarmee gedoeld op het feit dat hij met 112 belde en vroeg om een extra agent. Ik kan mij voorstellen dat ik daarop heb gereageerd door te zeggen dat het geen zin had om 112 te bellen omdat hij mijn legitimatie had gezien en zich er dus van had kunnen overtuigen dat ik een agent in dienst was. Ik zou zoiets wel gezegd kunnen hebben maar dan wel met die reden.

Ik heb niet tegen S. gezegd dat hij mij begon te irriteren en dat hij dat beter niet kon doen. Ik herken mijzelf daar helemaal niet in. Ik heb wel tegen S. gezegd dat het een verkeerscontrole betrof en dat ik zijn rij- en kentekenbewijs wilde zien. Misschien is dit anders op S. overgekomen maar mijn standpunt is dat als ik tot tweemaal toe heb uitgelegd wat het doel van een controle is en ik geen contact krijg met die persoon, ik het de derde keer misschien wat fermier inzet.

U vraagt mij of ik het rijbewijs van S. heb ingevorderd omdat hij niet zou willen meewerken aan een verkeerscontrole. Ik wil u eerst uitleggen dat er een verschil is tussen het vorderen en het invorderen van een rijbewijs. Het lijkt veel op elkaar maar dat is het niet. Dit zal misschien ook tot verwarring bij S. hebben geleid. Om het rijbewijs in te kunnen zien, moet je het rijbewijs vorderen. Pas dan kun je iemand eventueel een bekeuring geven als dit wordt geweigerd. Dat heb ik in dit geval dus ook gedaan. Ik heb het rijbewijs niet ingevorderd. Ik heb het rijbewijs ook na de vordering gekregen. Ik heb van het rijbewijs de persoons sleutel van S. overgenomen. Daarmee heb ik bij de meldkamer geverifieerd of deze persoon antecedenten had. Daarna heb ik het rijbewijs teruggegeven. Overigens bleek S. niet voor te komen in de systemen.

Bij teruggave van het rijbewijs en de papieren probeerde ik een insteek te creëren voor een gesprek over zijn gedrag. Zijn emotionele reactie had mij namelijk verbaasd. Mijn bezorgdheid ging daarnaar uit. Ik vertelde S. dat hij geen bekeuring zou krijgen en dat er wat ons betreft niets aan de hand was en vroeg hem tegelijkertijd wat er wat hem betreft nu eigenlijk aan de hand was. Zijn reactie was dat hij het niet eens was met de gang van zaken en een klacht wilde indienen. Op het moment dat ik in de gaten kreeg dat wij zover uit elkaar stonden, dacht ik dat ik hem als laatste nog kon meegeven dat hij zijn kalmte moest bewaren om weer aan het verkeer deel te kunnen nemen. Het was namelijk een drukke straat.

U vraagt mij naar de gemoedstoestand van S. op dat moment. Hij was emotioneel en gepikeerd. Ik nam een verhoogde stem waar. Ik heb tegen S. gezegd dat het, gelet op de toestand waarin hij op dat moment verkeerde, niet goed was om aan het verkeer deel te nemen. Ik heb het niet gezegd zoals het in de klachtformulering staat geformuleerd. Ik kan mij de exacte woorden niet meer herinneren maar het woord opgefokt gebruik ik normaal niet.

Ik heb gemengde gevoelens als ik op het gebeuren terugkijk. Op het laatst ging mijn bezorgdheid uit naar de emotionele toestand waarin S. verkeerde. Ik vond het een betreuwenswaardig incident, met name voor S."

10.4. De heer B., ambtenaar bij het regionale politiekorps Utrecht, verklaarde op 30 maart 2005 tegenover twee medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman onder meer het volgende:

"Op 13 augustus 2004 was ik chef van dienst op het politiebureau Overvecht in Utrecht. Een collega maakte mij erop attent dat er een meneer aan het bureau stond met een klacht over het politieoptreden. Het is dan aan mij om met de desbetreffende persoon, in dit geval de heer S., een gesprek aan te gaan.

Ik weet dat wij in een aangifteryimte een gesprek hebben gehad dat volgens mij ongeveer drie kwartier tot een uur heeft geduurd. Ik heb aan meneer S. gevraagd wat zich precies had voorgedaan en daarover hebben wij een gesprek gehad.

Ik zag een emotionele, in de zin van boos zijnde, meneer S. Hij vertelde mij dat hij kort daarvoor bij een verkeerscontrole aan de kant was gezet, dat hem was gevraagd naar zijn rij- en kentekenbewijs, dat hij vervolgens die agent, die in uniform was gekleed, om zijn legitimatie had gevraagd, dat die agent die niet kon tonen waarna een andere agent bij hem was gekomen die zich wel had gelegitimeerd. De controle had erg lang geduurd. De pijn zat hem voornamelijk echter in het feit van het zich niet kunnen legitimeren. Daarvan heb ik gezegd dat dat vervelend was, en dat ik dat lastig vond omdat wij ons in uniform moeten kunnen legitimeren als daarom wordt gevraagd. Kunnen wij dat niet, dan vind ik dat van de zijde van de politie onhandig. Dan is dat niet de bedoeling. Ik heb daarvoor

excuses aangeboden. Daarmee was de zaak voor de heer S. echter niet afgedaan. Ik proefde en voelde een enorme haat van S. richting de politie in dat gesprek. Ik zeg met recht haat omdat ik dat ook echt als zodanig heb ervaren. Ik heb in dat gesprek geprobeerd te achterhalen waar dat vandaan kwam want dat kon niet door dit incident zijn ontstaan. Uiteindelijk ben ik daar niet achtergekomen en weet ik nu nog niet waarop de visie van S. over de politie is gebaseerd. In dat gesprek begon S. nog wel over een politiemans die vroeger bij hem in de straat had gewoond. Op dat moment liet hij iets van zichzelf zien. De rest van het gesprek was namelijk zuiver zakelijk. Ik heb hem gevraagd of die buurman enige relatie had met hoe hij nu naar de politie keek. Daar wilde hij verder niet op ingaan.

S. heeft zich, voor zover ik mij kan herinneren, bij mij niet beklagd over de opmerkingen die mijn collega's in zijn richting zouden hebben gemaakt. Het gesprek richtte zich primair op het niet kunnen tonen van het legitimatiebewijs. Ik weet nog dat S. aangaf dat hij wilde dat mijn collega daarvoor een bekeuring zou krijgen. Dat was geen onderwerp van discussie. Ik ga mijn collega geen bekeuring geven omdat hij zich niet kan legitimeren op verzoek daartoe; daar zijn andere middelen voor. Ik kan mij niet herinneren dat de verbale bejegening in dat gesprek aan de orde is geweest. Volgens mij is dat niet gebeurd. Mocht dat wel zo zijn geweest, dan is dat van ondergeschikt belang geweest. Het heeft zeker geen prominente rol gespeeld in dat gesprek. Ik heb dat ook niet in het verslag vermeld.

Het aanvaarden van de excuses ging moeilijk. S. bleef hameren op een sanctie op het gedrag van mijn collega. Uiteindelijk zijn wij handenschuddend uit elkaar gegaan. Ik heb daarmee de klacht als afgedaan beschouwd.

S. maakte op mij een licht verwarde indruk. Soms ontbrak mij de zin van het gesprek. Het ging volgens mij om hele diepliggende emoties waar ik uiteindelijk niet de vinger achter heb gekregen. Er was sprake van een niet verklaarbare haat naar de politie. Ik heb geprobeerd het gesprek terug te brengen naar de kern van de zaak, namelijk dat een agent zich dient te legitimeren als daarom wordt gevraagd, maar er kwam nog veel meer gevoel bij naar de politie toe, in negatieve zin dan. Ik kan dat niet verklaren. Ik maak mij daar op zich ook een beetje zorgen om.

Ik heb van het gesprek een verslag opgemaakt omdat ik in die periode, te weten de zomerperiode, naast chef van dienst ook een tijdje klachtbehandelaar was vanwege de hoge werkdruk. Ik dacht hieraan goed te doen omdat het een klacht betrof. Ik kan niet verklaren waarom er als datum bij de opmaak van het verslag 8 juli 2004 staat vermeld. Ik weet wel dat ik dat verslag niet dezelfde dag heb opgemaakt maar kort daarna."

10.5. Verzoeker verklaarde op 30 maart 2005 tegenover twee medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman onder meer het volgende:

"Ik vind het altijd belangrijk om een agent naar zijn legitimatie te vragen. Ik wil zeker weten dat ik een ambtenaar in functie voor me heb en als goed burger wil ik weten, zeker met het terrorisme wat in opkomst is, dat de persoon die mijn privé-gegevens bekijkt daadwerkelijk een ambtenaar in functie is.

Tijdens de verkeerscontrole op 13 augustus 2004 heb ik drie geüniformeerde agenten gezien. Een vrouwelijke agent hield mij staande, althans zij wees dat ik bij de bushalte moest stoppen.

Ik werd op de kruising op de A.-weg in Utrecht aangehouden. Mijn autopapieren en rijbewijs lagen op dat moment op het middenconsole van mijn auto. Dus dat ik mijn papieren nog moest pakken of geheimzinnig deed, is helemaal niet waar. Ik werd dus staande gehouden, ben stil gaan staan, heb de motor uitgedaan, het raampje opengedaan, waarna H. zei: "Dit is een verkeerscontrole en ik wil uw rij- en kentekenbewijs zien." Op dat moment had ik beide al in mijn hand en vroeg hem of hij zich kon legitimeren. Hij zei dat hij dat niet kon. Ik vroeg: "Waarom niet?", en hij liep weg. Ik was op dat moment nog met hem in gesprek. Ik zei dus: "Hé, ik ben aan het praten met je", maar hij bleef weg. Op dat moment ben ik 112 bellen gaan bellen. Daar werd direct opgehangen. Ik belde nog een keer. Toen kwam Sx aanlopen. Ik had mijn portierraam nog steeds open. Sx kwam met zijn legitimatiebewijs. Ik keek door de voorruit en hij liet zijn pasje rechts van mij zien. Ik heb dus niets gezien, maar ik weet dat ik iets rechts van mij voorbij heb zien gaan. Hij zei: "Ik heb je mijn legitimatie laten zien en nu wil ik je rijbewijs zien". Ik zei hem dat ik aan het bellen ben waarna hij wegliep. 112 hing weer op waarna ik voor de derde maal met 112 belde. Sx kwam terug, opende het autoportier en zei: "Nu wil ik je papieren zien, je begint mij te irriteren en dat zou ik niet doen als ik jou was". Ik keek hem aan en dacht, oké, ik hang maar op. Daarop gaf ik hem mijn papieren. Sx zat op dat moment gehurkt bij mijn auto met het portierdeur nog steeds open. Hij sloeg het mapje om en zei: "Bij deze vorder ik je rijbewijs in." Ik vroeg hem op grond waarvan hij dat deed. Hij antwoordde wegens het niet willen meewerken aan een verkeerscontrole. Ik zei dat daarvoor geen enkele grond was omdat hij mijn papieren al in zijn hand had hetgeen een blijk van medewerking was. Sx sloeg de deur dicht en liep naar achteren. Mijn autoraam stond op dat moment nog steeds open. Ik hoorde dat hij bij de meldkamer alle gegevens die hij maar kan verzinnen, opvroeg. Hij is zeker 8 à 10 minuten bezig geweest om iets over mij te vinden. Ik weet nog dat de meldkamer op het laatst zei dat ze niets konden vinden waarna hij vroeg of ze dat zeker wisten. De meldkamer zei toen dat wel dat ze iets hadden met die en die voorletters. Nee, zei Sx toen, het moeten die en die voorletters zijn. Daarop gaf de meldkamer nogmaals aan dat zij niets konden vinden. Tot drie keer toe heeft de meldkamer gezegd dat zij niets konden vinden. Sx nam daar dan uiteindelijk genoegen mee. Het duurde echter alsnog vijf minuten voordat hij bij mij terugkwam en zei: "Hier heb je je rijbewijs terug." Vervolgens zei ik tegen hem: "Krijg ik het nu wel weer terug." Hij gaf geen reactie daarop. Toen vroeg hij of ik was gekalmeerd waarop ik zei: "Wat denk je zelf?". Daarop zei hij dat het niet verstandig was om zo opgefokt aan het verkeer deel te nemen. Ik zei tegen

hem dat ik dat zelf wel bepaalde. Ik vroeg hem daarop naar zijn dienstnummer en het dienstnummer van zijn collega die zich niet kon legitimeren en zei dat ik direct naar het politiebureau ging om aangifte tegen hen te doen. Vervolgens ben ik weggereden.

U vraagt mij waarom ik 112 heb gebeld. Ik heb dat gedaan omdat ik zeker wilde weten dat ik te maken had met een ambtenaar in functie. Het is namelijk een strafbaar feit om in uniform rond te lopen en je kunt je niet legitimeren. Het ging echter ook om de manier waarop zij mij te woord stonden. Zij zeggen wel dat ik kwaad was, maar het feit dat ik stopte, mijn motor uitzette en het raam opende geeft wel aan dat ik op dat moment nog rustig was. Maar op het moment dat ik vroeg waarom hij zich niet kon legitimeren en hij zomaar wegliep, vond ik dat hij zich schuldig maakte aan machtsmisbruik. Ik kon immers niet zomaar weggrijpen. Ik vond de wijze waarop hij het gesprek afkapte, onbeschoft. Op dat moment heb ik 112 gebeld. En dan kunnen er wel twee collega's bijstaan, maar op dat moment weet ik niet of dat hetzelfde pot nat is. Ik heb drie keer met 112 gebeld omdat de eerste twee keren bijna direct werd opgehangen. De derde keer dat ik met 112 belde werd ik onderbroken door Sx die dreigementen uitte, waarna ik heb opgehangen.

Ik zei tegen Sx dat ik met zijn collega aan het praten was maar dat die opeens was weggelopen. Hij zei toen dat hij het gesprek overnam en dat hij mijn aanspreekpunt was. Hij zei toen ook dat hij zijn legitimatie had laten zien waarop ik zei dat ik daarvan niets had kunnen zien. Toen liep hij weer weg. Vervolgens kwam hij weer terug en opende hij het autoportier.

Ik was op dat moment zeer zeker boos. Ik trilde niet maar het was zeker wel aan mijn stem te horen en aan mijn gebarentaal te zien. Ik was boos door het gedrag dat zij vertoonden. Ik had geen andere reden om boos te zijn. Ik was boos door het machtsmisbruik en de woorden die zij in de mond namen en vervolgens daarover heel nonchalant deden. Ze legden helemaal niets uit. Ze gaven ook geen uitleg waarom er een verkeerscontrole was of waarom ik mijn papieren terugkreeg. Ze zeiden gewoon dit is een verkeerscontrole en hier heb je je papieren terug.

Ik ben vervolgens direct naar het politiebureau in Utrecht Noord gereden. De controle heeft denk ik twintig minuten geduurd. Ik weet niet meer precies hoe laat het was, ik denk dat het rond 10:00 uur was. Het kan echter ook 11:00 uur geweest zijn.

Ik zei tegen de baliemedewerkster op het politiebureau dat ik aangifte wilde doen tegen een ambtenaar omdat hij zich niet had kunnen legitimeren. Zij zei dat dat niet kon. Ik vroeg waarom niet en gaf aan dat ik toch aangifte wilde doen. Ik had natuurlijk net dat akkefietje achter de rug op straat en was aardig emotioneel. Dat werd versterkt doordat zij zei rustig, rustig en hierbij met haar armen gebaarde. Dit werkte niet kalmerend. Ik verhief mijn stem en toen zij zei weer: "Rustig, rustig, als u niet normaal tegen mij praat kunt u gaan". Ik zei dat zij moest kappen en dat ik iemand wilde spreken en niet eerder weg zou gaan. Na ongeveer 5 minuten kwam B. Wij zijn toen in een kantoortje gaan zitten. Hij vroeg mij wat

er aan de hand was. Ik zei tegen hem dat ik aangifte wilde doen tegen een ambtenaar die zich niet kon legitimeren. Hij gaf aan dat dit niet mogelijk was. Ik zei dat ik dat vreemd vond en ik heb uitgelegd waarom ik dat vreemd vond. Vervolgens vroeg hij naar mijn naam en woonplaats. Ik vroeg hem waarom dat relevant was omdat ik toch geen aangifte kon doen. Daar gingen wij nog vijf minuten op door. Vervolgens vroeg hij hoe ik over de politie dacht. Ik zei eerst dat hij dat helemaal niet wilde weten maar hij bleef aandringen. Ik heb toen letterlijk gezegd dat ik de politie vieze, vuile kankerhonden vond. Toen zei hij dat als ik zo ging praten, het einde verhaal was. Ik zei toen dat hij niet moest gaan janken omdat hij meermalen had gezegd dat hij het echt wilde weten.

Vervolgens ging hij een soort psychiater spelen door te vragen of ik iets in mijn jeugd had meegemaakt. Hij zei ook dat hij bij mij een bepaalde haat voelde richting de politie. Hij vroeg zich af waar die vandaan kwam. Ik gaf aan dat dat niet terzake deed.

Uiteindelijk heb ik gezegd dat ik het gesprek wilde afkappen omdat ik er niets mee opschoot. Na afloop hebben wij elkaar inderdaad de hand geschud maar dat was vanuit mijn kant slechts beleefdheid. Ik ben weggegaan en heb vervolgens een klachtbrief geschreven.

Ik wil hierbij ook nog reageren op de stukken die de politie aan de Nationale ombudsman heeft gestuurd. Wat mij opvalt is dat in die stukken staat vermeld dat ik al direct geprikkeld was. Dat was nog helemaal niet aan de orde. Ik raakte pas geprikkeld door het weglopen van H. en het machtsvertoon van Sx.

Verder staan in het gespreksverslag van B. onwaarheden vermeld. Zijn verklaring is niet naar waarheid ingevuld. Het is allemaal verdraaid. De politie doet het voorkomen alsof zij hun werk goed hebben gedaan, excuses hebben aangeboden en ik niet probleemoplossend en boos was en dat het mijn probleem is.

Ik heb voor dit incident geen eerdere ervaringen met de politie gehad.

Ik wil tot slot nog opmerken dat ik het tegenstrijdig vindt dat H. tegen u heeft gezegd dat hij de ene zin wel heeft gehoord van het gesprek tussen mij en Sx en de andere niet terwijl hij op anderhalve meter afstand stond en dit in hetzelfde tijdsbestek plaatsvond. Ik vind dat ongeloofwaardig. Ze verdraaien gewoon alles om mij zwart te maken. Dat is wat mij nu het meeste steekt."

10.6. In reactie op de stukken en op hetgeen tijdens de hoorzitting naar voren was gebracht, gaf de gemachtigde van de korpsbeheerder aan dat de korpsbeheerder de klacht van de heer S. niet gegrond achtte. Op geen enkele wijze was immers aangetoond dat de politieambtenaren zich hadden gedragen zoals verzoeker stelde dat was gebeurd.

I. Ten aanzien van het op arrogante wijze overnemen van het gesprek

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt over de arrogante wijze waarop politieambtenaar Sx het gesprek tussen hem en politieambtenaar H. heeft beëindigd en heeft overgenomen.

Politieambtenaar Sx zou daarbij volgens verzoeker hebben gezegd: "Zo dit is mijn legitimatie, nu heb je het gezien en ik wil jouw rijbewijs en kentekenpapieren hebben" en "Ik ben nu je aanspreekpunt en je hebt je papieren nu te geven".

2. Verzoeker heeft tijdens de hoorzitting verklaard dat politieambtenaar Sx op hem af kwam lopen, zijn legitimatiebewijs liet zien - waarvan verzoeker stelt niets gezien te kunnen hebben -, en vervolgens tegen hem zei: "Ik heb je mijn legitimatie laten zien en nu wil ik jouw rijbewijs zien" en "Ik ben nu je aanspreekpunt en je hebt je papieren te geven".

3. Politieambtenaar Sx heeft tijdens de hoorzitting verklaard dat hij naar de auto van verzoeker was gelopen waarna hij zag dat verzoeker mobiel aan het bellen was. Hij had verzoeker vervolgens aangesproken en gezegd dat hij had begrepen dat verzoeker een legitimatiebewijs wilde zien. Vervolgens had hij zijn legitimatiebewijs laten zien, had hij het doel van de verkeerscontrole uitgelegd en verzoeker gevraagd om zijn rij- en kentekenbewijs. Sx gaf aan zich niet te kunnen herinneren welke woorden hij hierbij precies had gebruikt. Mocht hij iets hebben gezegd over het zijn van het aanspreekpunt, dan had hij hiermee gedoeld op het feit dat hij verzoeker via het alarmnummer 112 had horen vragen om een extra agent hetgeen in zijn ogen niet nodig was omdat hijzelf immers een agent in dienst was.

Beoordeling

4. Gebleken is dat politieambtenaar Sx, kort nadat politieambtenaar H. van verzoeker was weggelopen, op verzoeker is afgelopen en verzoeker heeft aangesproken. Daarbij heeft hij zijn legitimatiebewijs laten zien en verzoeker om inzage in zijn papieren gevraagd. De verklaringen over welke woorden Sx hierbij precies heeft gebezigd en op welke toon hij dit heeft gezegd, lopen uiteen. Aangezien er ook geen derden zijn die de lezing van verzoeker dan wel de lezing van Sx kunnen staven, valt hetgeen precies is gezegd en de manier waarop dit is gezegd niet meer te achterhalen. De Nationale ombudsman oordeelt echter als volgt.

5. Het geven van stopbevelen, ook wel vorderingen tot stilhouden genoemd, behoort tot de dagelijkse bezigheid van de politie. Een stopbevel kan worden gegeven in verschillende, wettelijk omschreven situaties, onder meer ter controle op de naleving van de bij of krachtens de Wegenverkeerswet vastgestelde voorschriften (artikel 160 Wegenverkeerswet 1994 (WVW), zie Achtergrond). Gebleken is dat de betrokken ambtenaren verzoeker hebben gevorderd zijn voertuig stil te houden en hem vervolgens, op grond van artikel 160 WVW, om inzage in zijn rij- en kentekenbewijs hebben verzocht.

Dit artikel geeft de in artikel 159 WVV genoemde ambtenaren de bevoegdheid controle en toezichthoudende bevoegdheden uit te oefenen met het oog op de naleving van de bij of krachtens deze wet gestelde voorschriften. Politieambtenaar Sx was dan ook bevoegd verzoeker direct bij aanvang van het gesprek om inzage in zijn papieren te verzoeken.

6. Met betrekking tot de toonzetting van Sx merkt de Nationale ombudsman het volgende op. De Nationale ombudsman stelt voorop dat de wijze waarop iemand de gedraging van een ander ervaart, bij uitsluiting subjectief is en derhalve ook moeilijk toetsbaar. Wanneer de verklaringen van alle betrokkenen in onderling verband en samenhang worden bezien, hecht de Nationale ombudsman echter meer betekenis aan de lezing van de betrokken ambtenaar dan aan de lezing van verzoeker. Van belang hierbij is dat de Nationale ombudsman het voorstelbaar acht dat verzoeker de opstelling van betrokken ambtenaar Sx als arrogant en onbeschoft heeft ervaren omdat hij, zoals hij zelf heeft aangegeven, geïrriteerd was geraakt door het feit dat politieambtenaar H. op dat moment reeds was weggelopen. De Nationale ombudsman acht het dan ook niet uitgesloten dat de ervaring van verzoeker mede is ingegeven door het feit dat hijzelf op dat moment reeds geïrriteerd en boos was. Gelet hierop acht de Nationale ombudsman het niet aannemelijk dat politieambtenaar Sx verzoeker daadwerkelijk op arrogante wijze te woord heeft gestaan dan wel zich in die zin op andere wijze niet correct heeft gedragen.

In zoverre mist de klacht feitelijke grondslag.

II. Ten aanzien van de opmerking "je begint mij te irriteren en dat zou ik als ik jou was niet doen, dit is een verkeerscontrole en ik wil je papieren zien"

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat politieambtenaar Sx tegenover hem een aantal ongepaste opmerkingen heeft gemaakt waardoor de situatie is geëscaleerd. Tijdens de hoorzitting merkte verzoeker hierover onder meer op dat op het moment dat politieambtenaar Sx voor de tweede maal op hem af kwam lopen, hij het portier opende en tegen verzoeker zei: "Nu wil ik je papieren zien, je begint mij te irriteren en dat zou ik niet doen als ik jou was".

Verzoeker gaf aan dit als een dreigement te hebben ervaren.

2. Betrokken ambtenaar Sx ontkende tijdens de hoorzitting een dergelijke opmerking in de richting van verzoeker te hebben gemaakt. Hij gaf aan zich ook niet in dergelijke bewoordingen te herkennen. Wel gaf hij aan dat als hij tot tweemaal toe heeft uitgelegd wat het doel van een controle is en om iemands papieren heeft gevraagd, hij het, als hij dit voor de derde keer moet vragen, misschien wat fermer inzet.

Beoordeling

3. Het vereiste van correcte bejegening houdt onder meer in dat bestuursorganen burgers als mens respecteren en hen beleefd behandelen. Dit betekent onder meer dat bestuursorganen handelingen achterwege moeten laten die in strijd zijn met datgene wat in het algemeen als onfatsoenlijk wordt ervaren. Onder het begrip handelen valt onder andere het doen of nalaten van feitelijke handelingen, het uitspreken of juist achterwege laten van bepaalde opmerkingen en het aannemen of achterwege laten van een bepaalde houding.

Ook van een burger mag worden verwacht dat hij zich in zijn contacten met politieambtenaren correct gedraagt en hen op juiste wijze bejegt.

4. Politieambtenaar Sx ontkent tegen verzoeker te hebben gezegd dat verzoeker hem begon te irriteren en dat hij dit niet moest doen. Wel zou hij verzoeker nogmaals hebben gezegd dat het ging om een verkeerscontrole en dat hij het rij- en kentekenbewijs van verzoeker wilde zien. Hierbij had hij zich, nu verzoeker eerder geen reactie had getoond, misschien wat fermer uitgedrukt. Wat hier ook van zij, vast is komen te staan dat verzoeker, op het moment dat hij door Sx werd aangesproken, aan het bellen was met het alarmnummer 112. Gebleken is dat verzoeker dit telefoongesprek niet direct heeft beëindigd op het moment dat hij door politieambtenaar Sx werd aangesproken. Ook heeft verzoeker niet direct gereageerd op het eerste verzoek van Sx om zijn papieren te overhandigen. Deze houding van verzoeker kan worden opgevat als non-coöperatief en niet fatsoenlijk. Hierdoor acht de Nationale ombudsman het niet onbegrijpelijk dat politieambtenaar Sx, op het moment dat hij verzoeker voor de tweede maal aansprak, zich wellicht iets stilliger heeft uitgedrukt. Niet is echter gebleken dat Sx hiermee de bedoeling had verzoeker te intimideren dan wel dat zijn toonzetting en woordgebruik zodanig zijn geweest dat hiermee de grenzen van beleefdheid en fatsoen zijn overschreden.

De onderzochte gedraging is dan ook behoorlijk.

III. Ten aanzien van de mededeling dat verzoekers rijbewijs was ingevorderd wegens het niet willen meewerken aan een verkeerscontrole

Bevindingen

1. Volgens verzoeker heeft politieambtenaar Sx ten onrechte het rijbewijs van verzoeker ingevorderd. Tijdens de hoorzitting gaf verzoeker aan dat Sx had gezegd dat hij het rijbewijs van verzoeker vorderde omdat verzoeker niet mee wilde werken aan de verkeerscontrole. Naar de mening van verzoeker was dit onjuist omdat zijn medewerking bleek uit het feit dat hij zijn papieren op dat moment reeds aan Sx had overhandigd. Verzoeker vond dat Sx met deze handelwijze misbruik van zijn bevoegdheid had gemaakt.

2. Politieambtenaar Sx bracht in reactie op deze klacht naar voren dat er een verschil is tussen het vorderen en het invorderen van een rijbewijs en dat hij het rijbewijs van

verzoeker slechts ter inzage had gevorderd waartoe hij op dat moment ook gerechtigd was.

Beoordeling

3. Het verbod van misbruik van bevoegdheid houdt in dat bestuursorganen een bevoegdheid niet gebruiken voor een ander doel dan waartoe die bevoegdheid is gegeven. Dit verbod betekent onder meer dat een bestuursorgaan aan burgers geen eisen mag stellen die niet op regelgeving zijn gebaseerd.

4. Eén van de taken van de politie betreft het toezicht en de controle op de naleving van de wegenverkeerswetgeving. Op grond van artikel 160, eerste lid, van de Wegenverkeerswet 1994 (WVW 1994) zijn politieambtenaren ter controle van de in de WVW 1994 gestelde bepalingen bevoegd om bestuurders van motorrijtuigen te doen stilhouden alsmede, ter behoorlijke inzage, afgifte van onder meer het kentekenbewijs en het rijbewijs te vorderen (zie Achtergrond). De opsporingsambtenaar die een dergelijke vordering doet, moet de bedoeling hebben een controle te verrichten ten aanzien van de bepalingen uit de WVW 1994. Op grond van deze vordering is de bestuurder verplicht een aantal documenten ter inzage te geven. Na inzage krijgt de bestuurder de documenten weer terug.

5. Er dient onderscheid te worden gemaakt tussen de vordering een aantal documenten ter inzage af te geven en de bevoegdheid tot invordering van een rijbewijs op grond van artikel 164 WVW 1994 waarbij de bestuurder het document wordt afgenomen (zie Achtergrond). Gelet op de tijdens de hoorzitting afgelegde verklaringen van politieambtenaar Sx en verzoeker is voldoende vast komen te staan dat Sx het rijbewijs van verzoeker heeft gevorderd en niet heeft ingevorderd. In dit geval is verder vast komen te staan dat de betrokken politieambtenaren een controle hebben verricht met het oog op de naleving van de Wegenverkeerswet 1994. De Nationale ombudsman is dan ook van oordeel dat de politie in dit geval de controlebevoegdheid van artikel 160 WVW heeft gehanteerd met het kennelijke doel om een onderzoek mogelijk te maken naar gedragingen die binnen het bereik vallen van de Wegenverkeerswet 1994, onder meer het hebben van een (geldig) rijbewijs en kentekenbewijs. Aldus is de bevoegdheid niet voor een ander doel gebruikt en mocht politieambtenaar Sx verzoeker onder deze omstandigheden vragen om het ter inzage afgeven van zijn rij- en kentekenbewijs. De Nationale ombudsman oordeelt verder dat niet aannemelijk is geworden dat Sx deze vordering pas heeft gedaan op het moment dat hij het rijbewijs al in handen had noch dat hij hierbij zou hebben gezegd dat hij het rijbewijs vorderde omdat verzoeker weigerde mee te werken aan de verkeerscontrole.

De onderzochte gedraging is dan ook behoorlijk.

IV. Ten aanzien van het zonder enige uitleg teruggeven van verzoekers papieren

Bevindingen

1. Verzoeker bracht in dit verband naar voren dat Sx hem zonder enige uitleg zijn papieren had teruggegeven waarna verzoeker had opgemerkt: "Krijg ik het nu wel weer terug". Daarop had Sx niet gereageerd.

2. Politieambtenaar Sx heeft in reactie op deze klacht naar voren gebracht dat hij bij teruggave van de papieren aan verzoeker, heeft getracht een gesprek aan te knopen met verzoeker over de emotionele wijze waarop hij richting de politieambtenaren had gereageerd. Daarbij had hij ook verteld dat verzoeker geen bekeuring zou krijgen omdat alles in orde was.

Beoordeling

3. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat bestuursorganen burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien.

4. De Nationale ombudsman acht het voorstelbaar dat deze klacht van verzoeker is ingegeven doordat verzoeker kennelijk in eerste instantie in de veronderstelling verkeerde dat Sx zijn rijbewijs op grond van artikel 164 van de Wegenverkeerswet had ingevorderd. Dat het in zijn ogen ingevorderde rijbewijs opeens en zonder enige uitleg werd teruggegeven, achtte hij dan ook onjuist en sterkte hem wellicht in zijn overtuiging dat de politieambtenaar zijn rijbewijs ten onrechte had ingevorderd. Zoals hiervóór onder III. Beoordeling.5 reeds is overwogen, is van invordering van het rijbewijs echter geen sprake geweest. Politieambtenaar Sx heeft het rijbewijs slechts ter inzage gevorderd waartoe hij ook gerechtigd was. Nu afgifte ter inzage reeds impliceert dat het rijbewijs na controle direct wordt teruggegeven, is bij het teruggeven hiervan geen verdere uitleg meer nodig. Aangezien verzoeker daarom ook niet expliciet heeft gevraagd, kan niet worden gesteld dat politieambtenaar Sx in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking heeft gehandeld door bij de teruggave van het rijbewijs geen uitleg te verschaffen.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

V. Ten aanzien van het, via de meldkamer, doen van navraag naar verzoeker

Bevindingen

1. Tijdens de hoorzitting gaf verzoeker aan dat hij via het geopende portierraam van zijn auto hoorde dat politieambtenaar Sx via de meldkamer gegevens over hem opvroeg. Volgens verzoeker duurde dit acht à tien minuten. Verzoeker merkte verder nog op dat het enige tijd duurde voordat Sx het leek te kunnen accepteren dat de meldkamer niets over verzoeker kon vinden.

2. Politieambtenaar H. heeft tijdens de hoorzitting verklaard dat politieambtenaar Sx via de meldkamer de gegevens, namelijk of er openstaande boetes waren en de HKD-gegevens, van verzoeker heeft opgevraagd. Dit is volgens H. een standaardprocedure.

3. Politieambtenaar Sx verklaarde dat hij het kenteken van verzoeker had doorgegeven aan de meldkamer en had gevraagd of er iets bekend was over verzoeker. De meldkamer gaf ten antwoord dat over verzoeker niets was te vinden.

Beoordeling

4. Het verbod van misbruik van bevoegdheid houdt in dat bestuursorganen een bevoegdheid niet gebruiken voor een ander doel dan waartoe die bevoegdheid is gegeven. Dit betekent onder meer dat ambtenaren een specifieke controlebevoegdheid niet mogen hanteren met het doel onderzoek te doen naar gedragingen die buiten het kader vallen waarbinnen de bevoegdheid is verleend.

5. De politietaak is rechtshandhaving en hulpverlening. Om tot een goede uitvoering van de politietaak te komen, worden registraties bijgehouden ten aanzien van deze taken. Het register heeft tot doel de informatievoorziening in het kader van de uitvoering van de politietaken, zoals neergelegd in artikel 2 van de Politiewet, mogelijk te maken. Daartoe aangewezen personen kunnen aanspraak maken op verstrekking van deze gegevens. Verstrekking vindt echter alleen plaats voor zover deze noodzakelijk is voor de vervulling van de politietaak. Het moet dus gaan om gegevensverstrekking ten behoeve van de daadwerkelijke handhaving van de rechtsorde of ten behoeve van het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven. Op grond hiervan is de politie bij de dagelijkse uitvoering van haar taken bevoegd om, in contacten met burgers, gegevens te verifiëren en het opsporingsregister te raadplegen. Betrokkenen behoeven daarvoor geen toestemming te geven noch hoeven zij als verdachte te kunnen worden aangemerkt. Ook in geval van een verkeerscontrole is de politie dus bevoegd om de gegevens van betrokkenen op te vragen. Het verstrekken en gebruik van politie-informatie in dergelijke gevallen vindt zijn grondslag en rechtvaardiging immers in de politietaak zoals omschreven in artikel 2 van de Politiewet, te weten de handhaving van de rechtsorde.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

VI. Ten aanzien van de vraag of verzoeker al was gekalmeerd en de opmerking dat "het niet goed is om deel te nemen aan het verkeer als je zo opgefokt bent"

Bevindingen

1. Verzoeker heeft aangegeven dat politieambtenaar Sx hem na de teruggave van zijn rijbewijs vroeg of hij reeds was gekalmeerd. Verzoeker had daarop geantwoord: "Wat denk je zelf?". Vervolgens zou Sx tegen hem hebben gezegd dat het niet verstandig was om zo

opgefokt aan het verkeer deel te nemen.

2. Politieambtenaar H. heeft verklaard dat hij Sx heeft horen vragen of verzoeker wel rustig was. De exacte bewoordingen kon hij zich niet meer herinneren. Verder heeft hij Sx aan het einde van het gesprek tegen verzoeker horen zeggen dat als hij echt gestresst was, hij wel rustig aan moest doen bij deelname aan het verkeer.

3. Politieambtenaar Sx heeft op dit punt verklaard dat hij, voordat verzoeker wegreed, tegen hem heeft gezegd dat hij moest opletten bij het wegrijden en enige kalmte moest bewaren. Ook gaf hij aan dat hij verzoeker had gevraagd wat er nu eigenlijk aan de hand was.

4. Politieambtenaar B. heeft aangegeven dat verzoeker een emotionele en boze indruk op hem heeft gemaakt.

Beoordeling

5. Het vereiste van correcte bejegening houdt onder meer in dat bestuursorganen burgers als mens respecteren en hen beleefd behandelen. Dit betekent onder meer dat bestuursorganen handelingen achterwege moeten laten die in strijd zijn met datgene wat in het algemeen als onfatsoenlijk wordt ervaren. Onder het begrip behandelen valt onder andere het doen of nalaten van feitelijke handelingen, het uitspreken of juist achterwege laten van bepaalde opmerkingen en het aannemen of achterwege laten van een bepaalde houding.

6. Gelet op de verklaringen van verzoeker, politieambtenaar H. en politieambtenaar Sx. is aannemelijk geworden dat politieambtenaar S., voordat verzoeker wegreed, een opmerking heeft gemaakt in de trant van dat verzoeker goed moest opletten en de nodige voorzichtigheid moest betrachten bij het wegrijden aangezien hij op dat moment zeer emotioneel was en zeker nog niet was gekalmeerd. Aannemelijk is dat dit ook de strekking was van de gedraging waarover wordt geklaagd.

7. De drie politieambtenaren H., Sx en B. hebben ieder afzonderlijk van elkaar verklaard dat verzoeker bij hen de indruk wekte dat hij zeer boos, geëmotioneerd en geïrriteerd was. Verzoeker heeft dit beaamd. Gelet op deze verklaringen alsmede gelet op de opstelling van verzoeker tijdens de gehele verkeerscontrole en de wijze waarop hij heeft gereageerd op de vraag van Sx of hij al was gekalmeerd, oordeelt de Nationale ombudsman dat voldoende vast is komen te staan dat verzoeker, voordat hij wegreed, in een emotionele, boze en geïrriteerde gemoedstoestand verkeerde. Om die reden acht de Nationale ombudsman het alleszins begrijpelijk dat Sx verzoeker op dat moment heeft gevraagd of hij was gekalmeerd, hem daarbij tot voorzichtigheid en kalmte heeft gemaand en wellicht ook tegen hem heeft gezegd dat het niet verstandig was om in een dergelijke gemoedstoestand aan het verkeer deel te nemen. Politieambtenaar Sx heeft hiermee naar

het oordeel van de Nationale ombudsman de veiligheid van verzoeker en de overige weggebruikers voor ogen gehad, hetgeen te prijzen is. De bewoordingen die politieambtenaar Sx hierbij volgens verzoeker zou hebben gebruikt, geven, indien dit daadwerkelijk op die manier door Sx zou zijn gezegd, de Nationale ombudsman ook geen reden voor kritiek nu deze geenszins zijn te kwalificeren als onheus taalgebruik.

De onderzochte gedraging is dan ook behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Utrecht is niet gegrond.

Onderzoek

Op 27 augustus 2004 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer S. te Utrecht, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps te Utrecht. Nadat er enige correspondentie tussen verzoeker en de Nationale ombudsman had plaatsgevonden en verzoeker op verzoek van de Nationale ombudsman nog nadere informatie had verschaft, werd naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Utrecht (de burgemeester van Utrecht), een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder van het regionale politiekorps Utrecht verzocht de op de klacht betrekking hebbende stukken op te sturen. Vervolgens vond op 30 maart 2005 een hoorzitting plaats waarbij verzoeker, een vertegenwoordiger van de korpsbeheerder en drie betrokken ambtenaren in de gelegenheid werden gesteld hun visie kenbaar te maken en op elkaars standpunten te reageren. Ook de hoofdofficier van justitie te Utrecht werd, gelet op zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden, in de gelegenheid gesteld de hoorzitting bij te wonen. De hoofdofficier van justitie maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De korpsbeheerder en één van de betrokken ambtenaren deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. De reactie van verzoeker gaf aanleiding het verslag aan te vullen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

De klachtbrief van verzoeker, ingediend op 18 augustus 2004 bij het regionale politiekorps Utrecht, over de wijze waarop politieambtenaren op 13 augustus 2004 jegens hem waren

opgetreden.

Een mutatie uit het dag- en nachtrapport van het regionale politiekorps Utrecht, opgemaakt op 13 augustus 2004 door politieambtenaren Sx, H., M. en B.

Een verslag van politieambtenaar B. dat hij had opgesteld naar aanleiding van het gesprek dat hij op 13 augustus 2004 met verzoeker op het politiebureau had.

De brief van 24 augustus 2004 van de chef van het regionale politiekorps Utrecht aan verzoeker waarin wordt gezegd dat verzoeker reeds excuses zijn aangeboden voor het feit dat één van de betrokken politieambtenaren zich op 13 augustus 2004 niet heeft gelegitimeerd waarmee de klacht als afgedaan werd beschouwd.

Het verzoekschrift van 27 augustus 2004 aan de Nationale ombudsman met bijlagen over de interne klachtprocedure bij het regionale politiekorps Utrecht.

De brief van de Nationale ombudsman van 15 september 2004 aan verzoeker waarin de Nationale ombudsman verzoeker mededeelt dat geen onderzoek wordt ingesteld naar verzoekers klachten.

Een brief van 17 september 2004 van verzoeker aan het regionale politiekorps Utrecht met het verzoek zijn klachten over intimidatie en machtsmisbruik van de politieambtenaren alsnog in onderzoek te nemen.

Een ontvangstbevestiging van de klachtencoördinator van het regionale politiekorps Utrecht, gedateerd 27 september 2004. Daarin wordt verzoeker verzocht zich met zijn klachten tot de Nationale ombudsman te wenden.

De brief van verzoeker van 29 september 2004 aan de Nationale ombudsman waarin verzoeker de Nationale ombudsman verzoekt alsnog een onderzoek in te stellen naar zijn klachten over het machtsmisbruik en het treiteren en intimideren van de politie Utrecht.

De openingsbrieven van de Nationale ombudsman van 18 februari 2005.

Een bandopname van de hoorzitting van 30 maart 2005.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

Wegenverkeerswet 1994

1. Artikel 160, eerste lid

"Op de eerste vordering van de in artikel 159 bedoelde personen is de bestuurder van een motorrijtuig verplicht dat motorrijtuig te doen stilhouden alsmede de volgende bewijzen behoorlijk ter inzage af te geven:

- a.* de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen delen van het kentekenbewijs, (...);
- b.* het keuringsbewijs (...);
- c.* het rijbewijs (...)."

2. Artikel 164, eerste lid

"Op de eerste vordering van de in artikel 159, onderdelen *a* en *b* bedoelde personen is de bestuurder van een motorrijtuig, tegen wie door een van die personen proces-verbaal wordt opgemaakt ter zake van overtreding van een bij of krachtens deze wet vastgesteld voorschrift, verplicht tot overgifte van het hem afgegeven rijbewijs dan wel het hem door het daartoe bevoegde gezag buiten Nederland afgegeven rijbewijs en, indien hem daar een internationaal rijbewijs is afgegeven, dat bewijs."